

Østlige Filosofier

Bismillahir Rahmanir Raheem

To af de mest fremtrædende østlige filosofier, som havde en påvirkning på muslimerne, var de indiske og persiske filosofier. Mange persere og hinduer blev muslimer, men de forsøgte at forlige imellem deres gamle tanker, og de nye islamiske tanker de adopterede. Senere blev flere af deres filosofier og litteratur oversat til arabisk, og som et resultat spredtes mange af deres opfattelser, eksempelvis om Brahmanisme, Dualisme og Mazdaks idéer blandt muslimerne. Kættere (*Zanadiqah*) opstod for første gang i den muslimske historie, og nogle talte for Mazdaks kommunistiske doktriner, mens andre talte for Brahmanismen, som er funderet i tanken om at torturere kroppen, for at elevere det spirituelle aspekt. Udover individer opstod der hele sekter, hvis grundlag og struktur overskred Islams grænser, såsom Karamitah og Hashashin (Assasiner).

Den hastige udbredelse af Sufisme blandt muslimerne var et af de tydelige produkter af de østlige filosofier. Sufismen begyndte som et kald til muslimerne om at afskære sig fra de verdslige sager, eksempelvis finansielle og politiske affærer, og de materielle nydelser, og udelukkende fokusere på det Hinsides (*Al-Akhirah*). Men senere hen inkorporerede Sufisme så mange fremmede idéer, eksempelvis Brahmanisme, Inkarnation, og Dualisme. Efterhånden udviklede Sufisme sig fra et simpelt kald til folk om at afskære sig fra livets affærer, til en omfattende filosofi med egne idéer, symboler, tænkemåde, orden, litteratur og poesi. Den Sufistiske tænkning blev distingveret via sin brug af distinkte symboler, og kommunikationsformer, som ingen andre end Sufisterne kunne forstå.

Eksempelvis hævdede Sufisterne at hver eneste *Ayah* eller *Hadith* har to meninger: En, som kan forstås af almindelige mennesker (åbenbare [*Zahir*] mening) og den skjulte (*Batini*) mening, som kun Sufister kan forstå. De begrundede denne holdning med, at alt blev afsløret for dem, som et resultat af særlige teknikker og hengivenhedsritualer, som de udførte. Nedenfor er nogle eksempler på *Ayaat*, med deres *Batini* (indvendige eller skjulte) meninger, som Sufisterne tilskrev dem:

Allah ﷻ siger:

﴿مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ﴾

"Han har sluppet de to have, som møder hinanden, fri; imellem dem er der en barriere, de ikke kan overskride." [Ar-Rahman 55:19-20]

Ibn al-'Arabi, som var en prominent Sufist, sagde om denne *Ayah*: "De to have (bestående af saltvand og ferskvand) refererer henholdsvis til den fysiske krop og ånden, og de mødes i den menneskelige

eksistens. Barrieren henleder til menneskesjælens dyriske aspekt, som forhindrer de to komponenter (den fysiske krop og ånden) i at overvinde hinanden.”

Og Allah ﷻ siger:

﴿إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ﴾

”Det første hus, som blev rejst for menneskebeden, var det i Bakkah (dvs. Makkah).” [Aal-’Imran 3:96]

Ifølge den Sufistiske forståelse, er den åbenbare mening med huset den Ukrænkelige *Ka’bah*, hvorimod den skjulte mening, er Profeten ﷺ.

Og Han ﷺ siger:

﴿وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَ لَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَ بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَ بِذِي الْقُرْبَىٰ وَ الْيَتَامَىٰ وَ الْمَسَاكِينِ وَ الْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَ الْجَارِ الْجُنْبِ وَ الصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَ ابْنِ السَّبِيلِ﴾

”Tilbed Allah, og tilskriv Ham ikke nogen partner, og vær god overfor forældre, slægtninge, forældreløse, fattige, den beslægtede nabo, naboen, ledsageren og den rejsende.” [Al-Nisa’ 4:36]

Al-Tusturi siger, at den kendte mening er den åbenbare mening; men den skjulte mening er anderledes. Den ”beslægtede nabo” er hjertet, ”naboen” er naturen, og ”den rejsende” er kroppens organer.

Allah ﷻ siger:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ﴾

”Åh mennesker! Frygt jeres Herre, som skabte jer fra en enkel sjæl (person).” [Al-Nisa’ 4:1]

Ibn al-’Arabi siger: ”Gør alt hvad der viser sig fra jer, til en beskyttelse imod jeres Herre, og gør jeres Herre, som er jeres indvendige del, til en beskyttelse imod jer selv.” De individer, som ’fremstillede’ deres *Tafaseer* (fortolkninger) af disse *Ayaat*, fulgte ikke nogen definerede regler eller metode, og satte udelukkende deres lid til egne lyster og illusioner.

Inkarnationsteorien er tydelig i Ibn al-’Arabis udtalelser, idet han mente, at Allah ﷻ er den skjulte komponent i mennesket. Desuden blev Sufister tilknyttet deres retslærde og Imamer, hvor de hver især fulgte, og rettede deres adfærd efter en specifik Orden, eksempelvis Shahbandi Ordnen. Det er også værd at nævne, at de fleste Sufister oprindeligt er af ikke-arabisk afstamning, især fra de persiske og

trkiciske regioner. Udfaldet var et naturligt resultat af regionernes nære beliggenhed til centrene for persisk og indisk filosofi. Den nære geografiske beliggenhed bidrog i sidste ende til fremkomsten af Bouwaihi og Safawi staterne i Persien og dens omgivelser, og gjorde muslimer i Indien og Asien mere isoleret fra muslimerne i Irak, Al-Sham (dvs. Syrien, Jordan, Libanon og Palæstina), Egypten, og andre territorier vest for Persien. Disse to stater tjente som en stærk intellektuel barriere, som adskilte de to dele af den islamiske verden fra hinanden.

Sufismen havde også en stor kontrol over den muslimske tænkning i Indien og Centralasien. Sahrourdi og Ghazali bidrog til udsprelsen af disse idéer, på grund af deres hyppige rejser til områderne i den muslimske verden. Men i centrum af den muslimske verden, som bestod af Al-Sham, Irak, Egypten, og Arabien, blev Sufisterne modarbejdet meget af muslimerne. En del retslærde, såsom Ibn Taymiyya og Ibn Al-Qayyim, assisterede modstanden imod Sufismen. Og andre ekstreme Sufister, som Ibn Al-'Arabi og Al-Hallaj, blev henrettet på grund af deres holdning om Inkarnationen (*Wahdat il-Wujud*).

Ydermere bidrog det arabiske sprog til at hindre Sufismens udbredelse i disse territorier. Situationen forblev stort set uforandret, indtil nogle folkeslag som Mogulerne og Seljükerne emigrerede fra Centralasien til disse regioner. Disse folk bragte de Sufistiske idéer til araberne og i det 11. Århundrede e.kr. var det meste af den muslimske verden påvirket af den Sufistiske tankegang.

Følgelig kvalte Sufismen tænkingsprocessen i den muslimske Ummah i sin udbredelse af passivitet, uagtsomhed, uvidenhed og en overfladisk tænkning blandt muslimerne. Den Sufistiske filosofi ændrede muslimernes tænkning, til at være en tænkning baseret på fatalisme, som primært ignorerer det **Årsag** og **Virkning** forhold, som Allah ﷻ fastlagde i universet. Koncepter som eksempelvis afhængighed af andre, dovenhed i tænkning, og helliggørelse af nogle bestemte personligheder, udover fremkomsten af personkulte, er blot en lille del af Sufismens negative virkninger, som resulterede i en stagnation i den muslimske tænkning.

Fordi dørene til *Ijtihad* allerede var blevet lukket, tilstedeværelsen af destruktive fremmede tanker, som udsprede passiviteten blandt muslimerne, uddannelsescentre og institutioner, som kun underviste i udenadslære af gamle jurabøger, og den hastige udbredelse af nyopfundne skikke, eksempelvis at man besøger Imamernes grave på en ritualistisk måde, så var muslimerne et nemt bytte for den tredje og endelige faktor, som medførte deres intellektuelle forfald: den vestlige kulturelle invasion.